

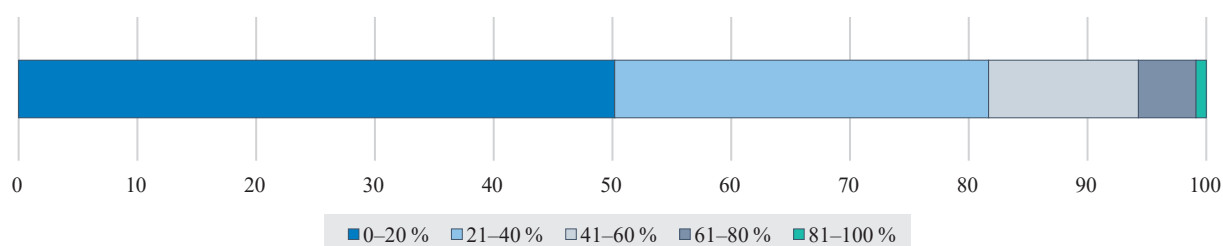
- z výběrového zjišťování dosažené úrovně matematické gramotnosti žáků 6. ročníku základních škol a dosažených výsledků vzdělávání v tématech souvisejících s environmentální výchovou žáků 8. ročníku základních škol;
- z elektronického dotazování vybraných cílových skupin (ředitelů škol, učitelů, žáci) v závislosti na příslušné hodnocené oblasti;
- z tematické inspekční činnosti se zaměřením na matematickou gramotnost či environmentální výchovu ve vybraných základních školách.

Před zahájením tematických šetření byly inspekční týmy proškoleny v užití hodnoticích nástrojů pro příslušnou oblast.

3.4.2 Matematická gramotnost

Dosažená úroveň matematické gramotnosti žáků byla hodnocena s využitím testu zadávaného prostřednictvím inspekčního systému elektronického testování InspIS SET. Zadaný test řešilo celkem 11 961 žáků 6. ročníku základních škol ve 296 základních školách (z toho 1 138 žáků se SVP). Významným specifickým zadaného testu bylo jeho zaměření na hodnocení dovedností žáků řešit náročnější aplikační úlohy, které navíc jsou otevřeného charakteru, a nutí tak žáky k formulaci vlastní odpovědi bez možnosti výběru z konečné nabídky možností. Vysoká obtížnost testu matematické gramotnosti se následně odráží v nízké průměrné úspěšnosti žáků, a to na úrovni čtvrtiny správně řešených otázek (viz také graf č. 55). Dosažený výsledek tak ukazuje na významné příležitosti, které existují pro rozvoj náročnějších matematických dovedností prakticky všech žáků. Protože však dosažený výsledek žáků v testu matematické gramotnosti může svědět k zjednodušujícím mediálním zkratkám o úrovni matematických dovedností českých žáků, je nezbytné toto zjištění zasadit do uvedeného kontextu vysoké obtížnosti testu a rovněž do kontextu zjištění mezinárodních šetření TIMSS či PISA, které ukazují na úroveň a vývoj matematických znalostí a dovedností českých žáků v mezinárodním srovnání.

GRAF 55 | Rozložení výsledků žáků 6. ročníku základních škol podle celkové úspěšnosti v testu matematické gramotnosti (včetně žáků se SVP, v %)



Poznatky k výběrovému zjišťování dosažené úrovně matematické gramotnosti byly doplněny zjištěními, které se týkají podmínek a průběhu vzdělávání v této oblasti. Hodnoceny byly odpovědi ze žakovských a učitelských dotazníků (527 učitelů), dále byly využity informace z prezenční tematické inspekční činnosti, v jejímž rámci bylo navštíveno celkem 88 základních škol a 761 hodin výuky. Počet navštívených základních škol byl oproti původnímu záměru o něco nižší, a to v důsledku přerušení prezenční výuky na základních školách z důvodu pandemie virového onemocnění covidu-19.

Hodnocení podmínek a průběhu matematického vzdělávání na základních školách ukazuje na poměrně značný zájem ředitelů škol i učitelů o uskutečňování změn ve výuce matematiky, které mají úzký vztah k rozvoji matematické gramotnosti žáků. První uváděná oblast změn matematického vzdělávání souvisí s postupně se zvyšujícím zastoupením škol i učitelů, kteří kladou důraz na zavádění nových metod výuky s převahou konstruktivistických prvků a s důrazem na její praktickou orientaci. Druhá uváděná oblast změn matematického vzdělávání souvisí se zlepšováním materiálních a personálních podmínek škol. Záměry v této oblasti přirozeně reagují na specifické podmínky jednotlivých škol, neboť jejich materiální i personální podmínky se od sebe významně odlišují. Další uváděné oblasti změn matematického vzdělávání pak především zahrnují rozvoj matematických dovedností žáků také v jiných předmětech, než je matematika, posílení časového rámce výuky matematiky a možností diferencovaného přístupu k žákům (např. dělené hodiny, doučování, matematické kroužky) a zvyšování kvality formativního hodnocení. Uvedme, že praxe koncepčního přístupu k rozvoji matematické gramotnosti žáků napříč předměty byla zaznamenána na necelé třetině navštívených základních škol, na téměř dvou třetinách těchto škol je takový přístup spíše spontánní, přičemž v hodinách jiných předmětů než matematika jsou rozvíjeny především jednodušší matematické dovednosti žáků.²⁹

²⁹ Více informací viz zpráva Rozvoj matematické gramotnosti na základních školách ve školním roce 2019/2020. Tematická zpráva.